

[Erik Eriksen.]

i vor stillingtagen noget som helst ønske om at misbruge forsvarsspørgsmålet i indrepolitisk øjemed, således som vi fra anden side oplevede det i 1953, men vi ønsker at fremkalde den nødvendige offentlige debat om forsvarsordningen.

Jeg kan ikke forlade dette emne uden at fremhæve socialdemokratiets ansvar. Dette parti står i dag friere i denne sag, end det gjorde ved regeringens tiltræden. De to små regeringspartier tør nu mindre end nogen sinde true socialdemokratiet med et brud eller med valg. Vort største parti har muligheden for at følge den linje, som det anser for at være den sagligt rigtige, og ansvaret for den nye forsvarsordnings indhold påhviler derfor i dag socialdemokratiet.

Ligesom det ærede medlem hr. Per Hækkerup vil også jeg gøre nogle bemærkninger om den valutatariske udvikling. Jeg vil gerne udtale min glæde over den stærke bedring i valutastillingen, der har fundet sted, men jeg anser det for påkrævet, at man nøgternt søger at vurdere dens årsag. Kun herigennem kan vi danne os et overblik over mulighederne for at fastholde denne gunstige udvikling. For mig at se er det en given sag, at forskydningerne i vor udenrigshandel er aldeles afgørende for den bedre valutastilling. Ser vi nu først og fremmest på årsagerne til faldet i indførslen, viser det sig, at det skyldes dels faldende importpriser, dels faldende importmængde. De faldende priser må ses som følge af den stigende produktion, ikke mindst af råvarer, sammenholdt med den svigtende efterspørgsel i USA og efterhånden også i en række andre lande. Nedgangen i importmængden skyldes dels den ringere økonomiske aktivitet herhjemme — valutafremgangen er sket på bekostning af beskæftigelsen, som arbejdsmændenes formand har udtrykt det — dels den tendens, der er til at nedbringe lagrene under prisfald. Spørgsmålet bliver nu, om der er grund til at vente fortsat fald, stabilitet eller stigning i importpriserne. Prisfaldet skyldes som nævnt især konjunkturedgangen i Amerika. Man må derfor regne med, at den opgang, som nu synes at være på vej, vil resultere i stigende priser. Dette vil i sig selv føre til stigende import, til

stigende importmængder, fordi erhvervslivet uvilkårligt vil øge sine lagre. Ingen kan have interesse i nogen varig formindskelse af den hjemlige aktivitet. Bestræbelserne må endda gå i retning af størst mulig produktion og beskæftigelse. Også dette forhold peger i retning af øget importmængde. Sammenfattende anser jeg det derfor for at være berettiget at regne med stigende udgifter til vor import i den kommende tid.

Vender vi os til eksportsiden, vil vi se, at fremgangen både skyldes større mængder og stigende priser. Dette sidste vil utvivlsomt overraske en del landmænd, men trods de mindre priser for landbrugets eksportvarer er der som følge af industrieksportens bedre priser sammenlagt tale om stigende eksportpriser. Landbrugs eksportens mængde er steget en del uden øgede valutaindtægter. Som følge af den gode høst i 1957 har der været tale om en stærk stigning i korneksporten. Industrieksportens mængde er også steget. Jeg må måske her sige, at jeg er enig med den højtærede handelsminister, når han mener, at afviklingen af de udenlandske dobbeltprissystemer på dette punkt har betydet fuldt så meget som forholdsvis større lønstigninger i uddlandet. Det har utvivlsomt også haft en vis betydning, at en væsentlig del af den danske eksport foregår i henhold til langtidskontrakter.

Det forekommer overvejende sandsynligt, at eksportpriserne ikke vil stige så stærkt som importpriserne. Jeg har heller ikke megen tro på, at landbrugseksporten vil blive øget i den nærmeste fremtid. Specielt vil jeg tro, at årets mindre gode høst vil medføre en formindsket eksport af korn. Industrieksportens stigning er i de senere år blevet relativt mindre, og den vigende konjunktur i Vesteuropa gør det tvivlsomt, om stigningen overhovedet vil fortsætte.

Jeg har gjort denne gennemgang af vor udenrigshandel ret udførlig, fordi jeg som sagt finder det meget væsentligt for en drøftelse af vor økonomiske politik, at man gør sig grundlaget ganske klart.

Der er altså, som jeg har søgt at påpege, på udenrigshandelens område stigende udgifter til importen og i bedste fald en svagere stigning i eksportindtægterne. Det må også